

FOLYÓIRAT SZEMLE

Magyarország tudományos térképei

Stegena Lajos egyetemi tanár, az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem Térképtudományi Tanszékének vezető professzora ujszerű vállalkozásba fogott. "Magyarország tudományos térképei" címmel hazánk geonómiai vonatkozású térképeinek sorozatos kiadását kezdte meg az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt anyagi támogatásával. Elsőnek a geofizikai, geológiai és tektonikai viszonyokat ábrázoló térképek jelentek meg, 10 lapon. Ezzel a Térképtudományi Tanszék kilépett a tudomány elefántcsonttoronyából és nemcsak helyüket kitűnően megálló kartográfusokat nevel, hanem aktív népgazdasági szolgálatot vállal.

A most megjelent I. sorozat a következő 10 térképlapot tartalmazza.

I. 1-6.: Magyarország átnézetes geotermikus térképei, a 0,5-, 1,0-, 1,5-, 2,0-, 2,5-, illetve 3,0 km-es mélységi szintekre számított geotermikus hőmérsékletek feltüntetésével. Méretarány = 1:1 500 000. A számított értékek kétféleképpen vannak megadva: négyzethálós rendszerben (az oldalhossz = 37,5 km), majd az ezekhez az értékekhez szerkesztett izotermákkal. A körülbelül azonos hőmérsékletű kéregrészeket különböző árnyalatu kék és rózsaszín vonalkázás borítja. E térképtudományos alapját Stegena L.: Magyarország geotermikus térképei. Geofiz. Közl. 13. kt. 2. sz. 221-230 old. Bpest, 1964. című dolgozatában rakta le. Jelen feldolgozásban újabb geotermikus adatok szolgáltatásával Gálfi János (VITUKI) és Korim Kálmán (VITUKI) vett részt. A rendelkezésre álló egész adatanyagot újból Facsinay László (ELTE) dolgozta fel.

Az új feldolgozás módszerét illetően az 1964. évben közölnél lényegesen szerencsésebb. Ott a térképek a kerek 30° , 50° , 100° C hőmérsékletekhez tartozó változó mélységeket-, esetünkben pedig az adott kerek mérőszámú mélységekhez tartozó geotermikus hőmérsékleteket tüntetik fel. A többszöri

közepelés miatt a térképek mindkét esetben a regionális geotermikus viszonyokat tükrözik.

Az I. 7-9. számú térképek hazánk földmágneses viszonyairól adnak tájékoztatást. Mindháromnak szerkesztője Kis Károly (ELTE, Geofizikai Tanszék). Az I. 7. számú lap a magyarországi földmágneses deklináció izogonjait ábrázolja 1965,0 időpontban; az I. 8. számú a földmágneses térerősség horizontális-, az I. 9. számú pedig a vertikális összetevőjének izodinam vonalait vetíti elénk, ugyancsak az 1965,0 időpontra vonatkoztatva, 1:1 000 000 méretarányban. A feldolgozott mérési adatokat a M. Áll. Eötvös Loránd Geofizikai Intézet bocsátotta a szerkesztő rendelkezésére.

Az I. 10 sz. térkép hazánk nagy morfológiai egységeit (hegységek és dombságok; ártéri-, ill. medenceperemi hordalékkup- sikságok; futóhomok- és löszborította területke) szemlélteti Pécsi Márton korszerű feldolgozásában. Ugyanez a térkép feltünteti a kloridos artézi vizet szolgáltató mélyfúrások helyét is Erdélyi Mihály (VITUKI) adatgyűjtése és térképei alapján.

Végül tartalmazza a térkép hazánk szerkezeti töréseit (I-III. rendű diszlókációs vonalait) Körössy László és Kertai György felfogásában. Méretaránya = 1:1 000 000.

Stegena professzor uttörő vállalkozása mindenképpen igen szerencsés és hasznos kezdeményezés. Folytatását várjuk.

Bendefy.